

در گفت‌وگوی قدس با استاد فاطمی نیا عنوان شد:
امام رضا علیه السلام
احیاگر سلسله امامت
..... صفحه ۳

آغاز هفته وحدت مبارک باد

مسجد النبی از آغاز تا کنون؛
مسجدی با
۱۵ قرن خاطره

صفحه ۷

یادداشتی از فرهاد قائمی، والیبالیست
چه برکتی بالاتر از اینکه
همسایه امام رضا علیه السلام باشیم؟

صفحه ۲

هفت جرعه از
زندگی امام رضا علیه السلام

صفحه ۴

زیارت آداب دارد
گام به گام تا به گنبد طلا

صفحه ۶

الْحَمْدُ لِلَّهِ
الْمُصَلِّیِّ

بیش از ۴ میلیون به زیارت امام هشتم (علیه السلام) آمدند

خدمت خادمان افتخاری

وی گفت: کل زائران دهه پایانی صفر امسال در خراسان رضوی نیز ۴ میلیون و ۷۰۲ هزار و ۹۰۹ نفر بود که تعداد زائران سواره نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۳/۴۵ درصد افزایش داشت.

واحدی افزود: در طول ۸۲۳ کیلومتر از ۷ محور منتهی به مشهد و محل عبور زائران پیاده دهه پایانی صفر، ۲۷۶ ایستگاه صلواتی برپا شد، ۲ هزار و ۸۳۴ مُبلغ و مبلغه در این دهه به کار گرفته شدند و ۲۵۱ هزار و ۷۱۰ فقره اقلام فرهنگی بین زائران توزیع شد.

وی اظهار کرد: امسال ۳۹ مدرسه در مشهد برای اسکان زائران مهیا شد، ۴۰ هزار نفر از طریق ثبت نام در سامانه جهاد خدمت به پذیرایی از زائران پیاده در مشهد مشغول شدند و ۳۱ نوع خدمت ارائه کردند.

محمدحسین واحدی در شورای اداری استان خراسان رضوی با تشریح اقدامات انجام شده این استان در اربعین و دهه آخر صفر امسال اظهار داشت: تعداد زائران پیاده این استان طی دهه پایانی ماه صفر امسال نسبت به مدت مشابه پارسال، ۳۴/۷ درصد افزایش داشت.

وی افزود: تعداد زائران پیاده این استان در دهه آخر صفر امسال ۴۰۱ هزار و ۷۳۸ نفر شامل ۲۰۴ هزار و ۱۴۲ نفر مرد و ۱۹۷ هزار و ۵۹۶ نفر زن بودند که در قالب ۲ هزار و ۳۸۱ کاروان از ۱۷ استان به مشهد آمدند.

معاون هماهنگی و مدیریت امور زائران استانداری خراسان رضوی اظهار کرد: این تعداد نسبت به تعداد زائران پیاده مدت مشابه پارسال ۲۹۸ هزار و ۱۸۱ نفر افزایش داشت.

آستان مقدس امام حسین (علیه السلام) آوارگان عراقی را به شهرهایشان منتقل می کند

آستان قدس حسینی مأموریت انتقال وسایل مورد نیاز آوارگان عراقی را به شهرهایشان برعهده گرفت.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی آستان قدس حسینی؛ این آستان مقدس به منظور سهولت در روند بازگشت داوطلبانه خانواده‌های آواره به شهرهایشان که به تازگی از لوث تکفیری‌ها پاکسازی شده‌اند، کامیون‌هایی را برای انتقال وسایل مورد نیاز آوارگان عراقی به شهرهایشان اختصاص داده است.

با هماهنگی‌های صورت گرفته با بخش ترابری آستان قدس و براساس طرحی که از سوی دبیرخانه این آستان مقدس برای تسهیل در بازگشت خانواده‌های آواره عراقی از آستان کربلای معلی تا محل سکونت‌شان در نظر گرفته شده، کامیون‌هایی برای انتقال اثاثیه ۵۰۰۰ خانواده اختصاصی داده شده‌اند.

تا این لحظه ۵۰۰۰ خانواده اعلام کردند که قصد بازگشت به شهرهای آزاد شده به ویژه در شهرستان تلغرف که توسط نیروهای امنیتی و حشد شعبی آزادسازی و پاکسازی شده است را دارند.

به دنبال حملات داعش و حضور نیروهای تکفیری از سال ۲۰۱۴ در مناطق شمالی و غربی عراق، بیش از ده‌ها هزار خانواده آواره از این مناطق به استان کربلا آمده‌اند و محل‌هایی برای اقامت آوارگان از سوی آستان‌های مقدس عباسی و حسینی، حسینی‌ها و آحاد مختلف مردم ایجاد شده است.

برگزاری ۲۰ حلقه معرفت مهدویت در حرم حضرت معصومه (علیه السلام)

مسئول امور فرهنگی خواهران آستان مقدس حضرت معصومه(س) از برگزاری ۲۰ حلقه معرفتی مهدویت از ابتدای مهرماه تاکنون در رواق حضرت خدیجه(س) خبر داد.

مریم شهبازی در گفت‌وگو با پایگاه خبری آستان مقدس حضرت معصومه(س) با بیان اینکه فرهنگ سازی در عرصه ظهور مهم‌ترین ضرورت جامعه امروز است، گفت: اگر در یک جامعه منتظر مردم همراهی با کارشناسان امور دینی و عمل به دستورات دین را مهم‌ترین نیاز و خواسته خود بدانند به یقین آن جامعه بستر ساز ظهور خواهد شد.

وی تصریح کرد: از ابتدای مهر ماه سال جاری به دلیل استقبال خواهران از مباحث مهدویت؛ برگزاری‌های حلقه‌های معرفتی مهدویت به صورت مستمر و ثابت در رواق حضرت خدیجه(س) در دستور کار قرار گرفت. وی خاطر نشان کرد: از ابتدای مهرماه تاکنون ۲۰ حلقه معرفتی مهدویت در روزهای چهارشنبه در نوبت صبح و عصر با حضور اساتید برتر حوزه علمیه خواهران برای بانوان برگزار شده است.

مسئول امور فرهنگی خواهران آستان مقدس حضرت معصومه(س) فرهنگ انتظار، وظایف منتظران، رسالت مادر منتظر، ارتباط قیام سرخ عاشورا با مباحث مهدویت، رجعت و اولین رجعت کننده عصر ظهور و مباحثی از این قبیل را از مهم‌ترین موضوعات مطرح شده در حلقه‌های معرفتی مهدویت رواق حضرت خدیجه(س) عنوان کرد.

ماندگاری و گسترش مهم‌ترین ویژگی موقوفات آستان قدس رضوی

رئیس مرکز اسناد سازمان کتابخانه‌ها موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی گفت: موقوفات از جنبه‌های مختلفی دارای ارزش و همه آن‌ها از ویژگی‌های خاصی برخوردار هستند، مهم‌ترین ویژگی موقوفات ماندگاری و مستند بودن تاریخچه و گسترش و تنوع آن است.

ابوالفضل حسن آبادی، در همایش علمی «امام رضا(ع) و وقف» عنوان کرد: موقوفات آستان قدس رضوی دارای سابقه دیرینه است، از اولین کتاب وقفی که وقف قرآن‌خانه حضرت شده تا زمان حاضر بیش از هزار سال می‌گذرد. وی تصریح کرد: در حالی که در ایران، تا اواخر دوره قاجاریه هیچ تشکیلات منظم آرشویی در سازمان‌های کشور به چشم نمی‌خورد از تشکیلات اداری ۵۰۰ ساله آستان قدس رضوی در دوره‌های صفویه، افشاریه، زندیه و قاجاریه اسناد منظم و تشکیلاتی به جامانده است. وی افزود: وضعیت فعلی آستان قدس رضوی نشان می‌دهد علی‌رغم همه فراز و نشیب‌ها عملکرد مثبتی داشته است. این مجموعه توانسته یک نهاد خیریه وقفی را تبدیل به یک موسسه و نهاد بزرگ وقفی کند. وی ادامه داد: بسیاری از موقوفات آستان قدس رضوی گسترش یافته است. همانند، دارالشفاء که بیش از ۱۰ هزار سند در این زمینه وجود دارد و مدارس آستان قدس رضوی که تبدیل به دانشگاه شده و مکتب‌خانه‌ها نیز به مدرسه تبدیل شده است.

آستان قدس حسینی در افغانستان مدرسه دینی احداث می کند

گرفته است.

وی با اشاره به مذاکرات فی ما بین آستان قدس حسینی با حوزه علمیه امام حسن مجتبی(ع) این کشور، خاطرنشان کرد: راه‌حلی برای از بین بردن تمام موانع موجود در ساخت این مدرسه دینی، اتخاذ شده است. شیخ فاهم ابراهیمی در پایان گفت: حمایت‌های مادی و معنوی آستان قدس حسینی قبل و بعد از افتتاح این مدرسه دینی ادامه خواهد داشت و تلاش داریم با استفاده از این ظرفیت، علوم و معارف اهل بیت (ع) را در کشور افغانستان بیش از پیش گسترش دهیم.

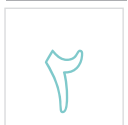
مسئول بخش تبلیغات دینی آستان قدس حسینی از ایجاد یک مدرسه دینی در کشور افغانستان خبر داد.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی آستان قدس حسینی؛ شیخ فاهم ابراهیمی با بیان این خبر گفت: این مدرسه دینی با هدف نشر فرهنگ اسلامی و اهل بیت(ع) در کشور افغانستان تأسیس خواهد شد.

وی با بیان اینکه هماهنگی‌های لازم برای ساخت این مدرسه دینی با حوزه علمیه امام حسن مجتبی(ع) در افغانستان انجام شده است، افزود: آستان قدس حسینی تمامی امکانات لازم برای ساخت و افتتاح این مدرسه دینی و سایر نیازهای طلاب همچون حمل و نقل، تأمین غذا و خوابگاه را بر عهده

چهارشنبه
۸ آذر ۱۳۹۶
۱۰ ربیع‌الاول ۱۴۳۹
۲۹ نوامبر ۲۰۱۷
شماره ۱۱۰

یادداشت

چه برکتی بالاتر از اینکه همسایه امام رضا (علیه السلام) باشیم

فرهاد قائمی / والیبالیست

همه ما ایرانی‌ها حضور پررنگ حضرت رضا (ع) را در زندگی‌هایمان حس می‌کنیم و از این حضور معنوی نیز بهره‌ها برداریم. این امام بزرگوار به دارایی و نداری زائرانش نگاه نمی‌کند، نژاد و ملیت برایش اهمیتی ندارد. ایشان تنها به پاکی، صفای قلب و نیت زائر توجه می‌کند و بر این اساس، به خواسته‌های دل آنان پاسخ می‌دهد.

گاه پیش می‌آید که زائری از برآورده نشدن حاجتش آزرده خاطر می‌شود. بعدها به خودش می‌آید و می‌بیند که حاجتش به صلاحش نبوده است. امام رضا(ع) همیشه خیر و نیکی زائر خویش را می‌خواهند.

باید بگویم که حرم مطهر رضوی را مرهمی برای دل تنگی‌هایم می‌دانم. قدم زدن مختصر در صحن‌ها و رواق‌ها، حالم را دگرگون می‌کند. وقتی چشمم به گلدسته‌های زیبای حرم امام هشتم(ع) می‌خورد، غصه‌ها و دغدغه‌هایم از خاطرم می‌رود. وقتی هم که می‌خواهم از مشهد بروم، غم بر دلم چنگ می‌زند. هیچ وقت از زیارت امام رضا (ع) سیر نمی‌شوم.

در مشهد از بازارهای اطراف حرم خوشم می‌آید. غلغله و شلوغی مطبوعی دارد. روابط گرم و صمیمانه‌ای بین مردم موج می‌زند که روز آدم را رنگی می‌کند. مردم مشهد از وجود این بارگاه نورانی بهره می‌برند و چه برکت‌ها که نصیب‌شان نمی‌شود. اصلاً چه برکتی بالاتر از اینکه آدم همسایه امام رضا(ع) باشد؟

در گفت‌وگوی قدس با استاد فاطمی نیا عنوان شد:

امام رضا علیه السلام احیاگر سلسله امامت

ملیحه پژمان: وقتی صدای نقاره غروب‌های صحن قدم‌هایم را می‌خکوب می‌کند، فریاد رضا را در متن موسیقی محزون می‌شنوم و بغض شکسته‌ام را تقدیم دیدارت می‌کنم. مولا جان! کدام دانه انگور جرئت کرد که بهانه عروجت را به کام تو بچشاند تا قبله هشتم را در صبر و لبخند خویش بنا کنی؟ امروز، تنها نه خیابان‌های خراسان که تمام رگ‌های عاشقانت، به گلدسته و رواق ختم می‌شود. خاطره سوزاندن جگرت، تا قیامت از ذهن خاک خراسان بیرون نمی‌رود. آهوی دلم دوان دوان می‌آید و تو آن جگر سوخته‌ای؛ که آب را به زائرش هدیه می‌کنی؛ زیرا اولاد علی علیه‌السلام از عزیزترین‌های خود می‌بخشیدند. من در صحن تو، به دنبال اشاره‌هایی می‌گردم که با آن حرف می‌زنی؛ مثل پرواز همان کبوتران که با گندم‌های محبت تو، عمری است اسیر راهایی در آسمان همچوار تواند. همزمان با فرا رسیدن سالروز شهادت حضرت علی بن موسی الرضا (ع) بی‌مناسبت نبود که به واکاوی آثار و برکات مجاهدت‌های آن حضرت در تدوام مسیر ولایت بپردازیم.

گفت‌وگوی ما را با آیت‌الله سیدعبدالله فاطمی نیا استاد اخلاق، عرفان و معارف اسلامی در همین زمینه بخوانید.

❖ یکی از مهمترین آثار پربرکت امام رضا(ع) تبیین مسئله امامت و ولایت است؛ جنابعالی چه نکاتی را در این زمینه قابل طرح می‌دانید؟

همانطور که می‌دانید، شخصیت معنوی و ملکوتی، فعالیت‌های علمی و تربیتی، تلاش‌های اجتماعی و اقدامات سیاسی حضرت رضا(ع) و احتمالاً فعالیت‌های نظامی وابستگان حضرت در جای جای کشور بزرگ اسلامی در عصر آن بزرگوار، هر کدام بخشی از تفکر توحیدی و ولایی را گسترش می‌داد. بی‌شک، اسلام بدون توحید و ولایت «اسلام کامل» نیست. توحید، ضامن ایمان فردی و نماد حاکمیت خدا بر قلب و رفتار افراد جامعه است؛ ولی توحید بدون ولایت «جامعه اسلامی» پدید نمی‌آورد و بدون راهی از سلطه اجتماعی شیاطین و سلاطین، احکام اجتماعی خداوند تعطیل می‌گردد. فلذا شاید به همین دلیل است که در اجتماع تاریخی نیشابور، امام هشتم(ع) از کلمه توحید و ولایت اهل بیت(ع) سخن گفتند و این دو را شرط مصونیت از هر خطر و امنیت از عذاب الهی دانستند و از آن به عنوان دژ تسخیر ناپذیر الهی نام بردند.

❖ اما امامت و رهبری از دیدگاه امام رضا(ع) چه تأثیری در تدوام جهان دارد؟ در اندیشه رضوی، ولایت و امامت فقط یک جایگاه سیاسی، اجتماعی نیست؛ بلکه امام از سوی خدا منصوب می‌شود. در کتاب شریف اصول کافی، تحت عنوان «کتاب الحجّه» حدود دویست و شصت حدیث درباره حجت الهی و امام و پیشوایان معصوم(ع) آمده و ضرورت، اهمیت، نشانه‌ها، نقش و جایگاه رهبران الهی را در نظام تکوین و تشریع برشمرده است.

از جمله در اصول کافی جلد اول با ترجمه مرحوم استاد سیدجواد مصطفوی، جامع‌ترین تحلیل از نقش اجتماعی امام و این که امام از سوی خداوند تعیین می‌شود و از مقام عصمت برخوردار است، تصریح شده. عبدالعزیز بن مسلم می‌گوید: ما در ایام حضرت رضا(ع) در مرو بودیم. در آغاز ورود، روز جمعه در مسجد جامع آنجمن کردیم. حضار مسجد، موضوع امامت را مورد بحث قرار داده و اختلاف بسیار مردم را در آن زمینه بازگو می‌کردند. من خدمت آقایم رفتم و گفت‌وگویی مردم را در بحث امامت به عرض ایشان رسانیدم. حضرت(ع) لیخندی زدند و فرمودند: «ای عبدالعزیز! این مردم نفهمیدند و از آرای صحیح خود فریب خورده و غافل گشتند. همانا خدای عزوجل، پیغمبر خویش را قبض روح نغرمود تا دین را برایش کامل کرد و قرآن را بر او نازل فرمود که بیان هر چیز در اوست. حلال، حرام و حدود و احکام و تمام احتیاجات مردم را در قرآن بیان کرده و فرمود: «مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ» چیزی در این کتاب فرو گذار نکردیم.» و در حجه الوداع که سال آخر عمر پیغمبر(ص) بود این آیه نازل شد: «امروز دین شما را کامل کردم و نعمتم را بر شما تمام نمودم و دین اسلام را برای شما پسندیدم.»

موضوع امامت از کمال دین است و تا پیغمبر(ص) جانشین خود را معرفی نکند تبلیغش را کامل نکرده است و پیغمبر(ص) از دنیا نرفت تا آنکه نشانه‌های دین را برای امتش بیان کرد و راه ایشان را روشن ساخت و آنها را بر شاهراه حق و داشت و علی(ع) را به عنوان پیشوا و امام منصوب کرد و همه احتیاجات امت را بیان کرد. پس هر که گمان کند خدای عزوجل دینش را کامل نکرده، قرآن را رد کرده و هر که قرآن را رد کند به آن کافر است.

❖ پس به همین دلیل است که عصر امام رضا(ع)، دوران بازگشت امت اسلامی به اندیشه امامت محسوب می‌شود؟

قطعاً همینطور است چرا که حضرت تلاش بسیاری برای احیا و اجرای این فریضه بزرگ الهی داشتند. گویا اراده الهی بر این بود که توطئه‌های شیطانی عباسیان تمام به خود ایشان باز گردد و تلاش‌های سیاسی آنان آثار منفی داشته باشد و تیرهای شیطان به سوی خودشان کمانه کند. ما می‌بینیم که شهادت امام کاظم(ع) امواجی از اعتراض عمومی پدید آورد و محبوبیت و مظلومیت اهل بیت(ع) را در جامعه آن روز فزونی بخشید و تبعید اجباری امام رضا(ع) به خراسان خط امامت را در شرق و بلاد افغانستان، گرجستان، ترکستان و خراسان بزرگ آن روزگار وسعت بخشید.

ولایتعهدی تحمیلی بر امام رضا(ع)، شیعه را از انزو و تقیه بیرون آورد و جایگاه رسمی و قانونی برای تفکر پیروان عترت(ع) ایجاد کرد.

محافل علمی و مناظرات با پیروان ادیان و مذاهب گوناگون که به منظور محکومیت علمی آن بزرگوار یا سرگرمی علما و دانشمندان برگزار می‌شد، سرانجام به میدانی برای درخشش شخصیت علمی و اخلاقی امام رضا(ع) تبدیل گردید و سیمای درخشان آن حضرت را بارزتر کرد.

❖ به حضور تاریخ ساز حضرت در ایران و مناظرات اشاره کردید، این دو مسئله در تبیین ولایت چه نقشی ایفا کردند؟

دو جریان «ولایتعهدی» و «مناظرات علمی» دو حادثه تحمیلی و با انگیزه‌های نامقدس بود که به قصد «اعتبار زدایی» از حضرت رضا(ع) برنامه‌ریزی شد. یکی قداست و زهد و پارسایی امام را هدف گرفته بود و دیگری جایگاه علمی آن حضرت را مورد توجه قرار داده بود.

غافل از آنکه می‌خواهند نور خدا را با دهان‌هایشان خاموش کنند و خداوند کامل کننده نورش است؛ اگر چه کفار خوش ندارند. بر همین اساس هر نقشه‌ای که مأمون برای سلب اعتبار و نفوذ

اجتماعی امام می‌کشید، به مشکلی برای خودش و آفتی برای دولت او تبدیل می‌شد. دعوت از امام برای نماز عید فطر، دعوت از امام برای نماز باران، بازگرداندن فدک به فرزندان فاطمه(س)، هر کدام از سویی اقرار به جایگاه معنوی و حقوق اجتماعی اهل بیت(ع) و از سوی دیگر مُهرِ بطلان بر سلطه بنی‌امیه و حکومت جابرانه بنی‌عباس محسوب می‌شد.

❖ و امام رضا(ع) چه نکاتی را برای تثبیت جایگاه امامت در قرآن مطرح کردند؟

به نکته خوبی اشاره کردید چرا که یکی از اقدامات مهم حضرت رضا(ع) در زمینه معرفت امامت و رهبری، تبیین جایگاه عسرت نبوی(ص) در یک مجلس مهم علمی با حضور مأمون و گروهی از عالمان عراق و خراسان است. در این مجلس مأمون پرسشی درباره آیه سسی و دوم سوره فاطر مطرح می‌کند و می‌پرسد: منظور از این بندگان برگزیده که میراث‌دار کتاب الهی هستند، چه کسانی‌اند؟ علمای حاضر در مجلس می‌گویند: منظور همه امت اسلام هستند.

ولی حضرت رضا(ع) با استناد به ده‌ها آیه قرآن کریم در آغاز، امتیازهای اهل بیت(ع) را بر عموم مردم اثبات می‌کند و عترت و آل را دارای یک معنا می‌داند. و می‌فرماید: از دوازده مورد آیات روشن قرآن غیر از موارد اشارات تفسیری، این چنین آمده که اهل بیت(ع) بندگان برگزیده الهی هستند که وارث علوم قرآنند. در این مجلس بزرگ علمی، سیاسی حضرت به تفصیل، آیات انذار، تطهیر، مباحله، آیه ذی القربی، آیه مودت و آیاتی از سوره طه را شاهد می‌آورد که وارثان علوم قرآن و رهبران برگزیده الهی، افرادی خاص از خاندان پیامبر اکرم(ص) هستند.

❖ بر اساس اسناد و روایات تاریخی گویا امام رضا(ع) هم در تبیین مسئله امامت به اسناد حدیث هم رجوع داشتند؟

بله همینطور است، امام رضا(ع) گاهی براساس سنت جاری در آن روز که سلسله روایان قبل از بیان

حدیث نقل می‌کردند، بارها از این روش برای معرفی امامان اهل بیت(ع) و جانشینان مشروع پیامبر اکرم(ص) استفاده کردند و به جای آن که خود مطلبی را بیان فرمایند، از امامان و توسط آنان از رسول گرامی نقل می‌کردند تا زنجیره مقدس امامت و رهبری مشروع تا رسول اعظم(ص) شناخته شوند. شیخ صدوق در باب سی و یکم عیون اخبار الرضا بیش از سیصد حدیث را در جلد دوم آن کتاب آورده است که با همین روش، سلسله تلای روایان

از امام هشتم تا شخص پیامبر گرامی(ص) ادامه یافته است. در همین مجموعه بسیاری از احادیث در معرفی جایگاه اهل بیت نبوی(ص) است. برای نمونه حضرت رضا(ع) از پیامبر خدا(ص) نقل می‌کند که فرمودند: مُثُلُ خاندان من در میان شما مُثُلُ کشتی نوح است. هر کسی بر آن نشست نجات یافت و هر کسی از آن باز ماند، در آتش افتاد.

همان گونه که امام رضا(ع) در زمینه توحید، این اندیشه را دژ استوار خدا می‌دانند و می‌فرمایند: پدرم از پدرش امام صادق، از امام باقر، از امام سجّاد، از امام حسین، از امام علی(ع)، از پیامبر(ص)، از جبرئیل، از میکائیل، از اسرافیل، از لوح، از قلم، از خداوند تبارک و تعالی نقل فرموده است که ولایت و رهبری علی بن ابیطالب(ع) دژ محفوظ من است و هر کسی

وارد این پایگاه امن شود از آتش من در امان است. در حقیقت رابطه توحید و ولایت در تفکر رضوی آن چنان نزدیک است که توحید و ولایت هر دو یک نقش را ایفا می‌کند و هر دو سبب مصونیت از عذاب الهی است. حضرت علی بن موسی الرضا(ع) در سراسر زندگی، چه روزهایی که در مدینه اقامت داشتند و چه در مسیر ایران و چه، روزهایی که در خراسان حضور داشتند، گام‌های بلندی در معرفی امامت برداشتند؛ آن حضرت امامان قبلی و پس از خویش و راه‌های شناخت امام و معیارهای صلاحیت و عصمت پیشوایان بزرگ دین را در میان مردم تبیین کردند.

چهارشنبه
۸ آذر ۱۳۹۶
۱۰ ربیع‌الاول ۱۴۳۹
۲۹ نوامبر ۲۰۱۷
شماره ۱۱۰

محافل علمی و مناظرات با پیروان ادیان و مذاهب گوناگون که به منظور محکومیت علمی آن بزرگوار یا سرگرمی علما و دانشمندان برگزار می‌شد، سرانجام به میدانی برای درخشش شخصیت علمی و اخلاقی امام رضا(ع) تبدیل گردید.

هفت حجه از زندگی امام رضا (ع)

آغاز غربت

در روزگار خلافت هارون، دو خاندان ایرانی «برمک»، که اصالتاً اهل شهر باستانی بلخ بودند، و «سهل» که ریشه‌شان به شهر سرخس می‌رسید، قدرت فراوانی پیدا کردند. به مدد بهره‌گیری از نبوغ سیاسی و تجربه حکومتداری ایرانی‌ها، هارون توانست جغرافیای وسیعی از سرزمین‌های آن روزگار را زیر فرمان درآورد. این سرزمین‌ها از غرب با امپراتوری روم همسایه بود و از شرق با امپراتوری چین. بعدها نگرانی خلیفه عباسی از قدرت گرفتن ایرانی‌ها، باعث شد تا آنها را از مناصب حکومتی کنار بگذارد. خاندان برمکی‌ها(برامکه) که در شهادت حضرت امام موسی‌الکاظم(ع) هم نقش داشتند، به دست هارون قتل عام شدند، اما خانواده سهل توانستند همچنان در گوشه‌ای از حکومت عباسی و در خدمت پسر هارون، باقی بمانند.

هارون در سال‌های آخر خلافت، امر کرد تا پس از مرگش، ابتدا «امین»، سپس «مأمون» و بعد از او، «قاسم» به حکومت برسند. او همچنین گستره حکومت خود را میان پسرانش تقسیم کرد. در این تقسیم خراسان و سرزمین‌های شرقی به مأمون رسید، شبه جزیره عربستان و مرزهای غربی در اختیار قاسم قرار گرفت و عراق، پایتخت حکومت برای امین ماند.

حضرت امام رضا(ع) در همه ۱۰ سال خلافت هارون پس از آغاز امامت ایشان، در مدینه اقامت داشته و به ارشاد مسلمانان و تربیت شاگردان می‌پرداختند.

هارون‌الرشید در سال ۱۹۳ وقتی به اتفاق مأمون برای خواباندن شورش خراسانی‌ها در سمرقند، از بغداد راهی این منطقه بود، در ولایت «توس» نزدیک «سناباد»، در روستای «نوغان» بیمار شد و مُرد و بنا به وصیت خودش در همان جا به خاک سپرده شد.

پیشنهاد ولایتعهدی

با مرگ هارون، پسرش امین در بغداد به خلافت رسید. مأمون در خراسان ماند. او که از مادری ایرانی به دنیا آمده بود، توانست در خراسان، حکمرانان محلی را با خود همراه کند. مأمون با راهنمایی‌های «فضل بن سهل» وزیر ایرانی‌تبارش، حکومت خود را در خراسان مستحکم کرد. امین که از اقتدار مأمون در خراسان نگران بود، تصمیم به عزل مأمون و نقض وصیت هارون گرفت. او لشکری را به خراسان فرستاد و آغازگر پیکار با مأمون شد. سرانجام این کشمکش‌های خونین، شکست امین و فتح بغداد به دست لشکریان مأمون بود. با مرگ امین، خلافت پنج ساله‌اش پایان یافته و مأمون به عنوان هفتمین خلیفه عباسی در سال ۱۹۸ به قدرت رسید. در این سال حضرت رضا(ع) ۵۰ سال داشتند و در مدینه به ارشاد مسلمانان مشغول بودند.

مأمون بجای بغداد، شهر «مرو» را به عنوان پایتخت حکومت خود انتخاب کرد و به پیشنهاد فضل بن سهل، حضرت رضا(ع) را به ولایتعهدی خود برگزید. این ولایتعهدی البته بیشتر از آنکه پیشنهادی حقیقی باشد، نقشه‌ای بود تا هم حضرت رضا(ع) را از مدینه دور کند و هم شیعیان را به همراهی با حکومت خود، وادار کند.

مأمون، «رجاء بن ابی‌ضحاک» از سرداران سپاهش را به مدینه فرستاد تا حضرت رضا(ع) را که تمایلی به پذیرش این پیشنهاد نداشتند، وادار به قبول ولایتعهدی کند و به مرو بیاورد.

حضرت امام رضا(ع) سرانجام پانزدهم محرم سال ۲۰۱ پس از بازگشت از سفر حج و وداع با قبر رسول اکرم(ص) از مدینه راهی مرو شدند، در حالی که همسر و فرزندشان در مدینه ماندند.

در خطای پدر

علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن ابیطالب، ملقب به «رضا» و «عالم آل محمد(ع)»، هشتمین امام شیعیان است. نام ایشان «علی» و کنیه ایشان «ابوالحسن» است. حضرت رضا(ع) بنا به قول مشهور در یازدهم ذی‌القعده سال ۱۴۸ قمری در مدینه به دنیا آمدند. پدر ایشان، حضرت موسی‌الکاظم(ع) امام هفتم شیعیان و مادر ایشان «نجمه»(بنا به برخی روایات تکتم) نام داشت.

دوران کودکی، نوجوانی و جوانی امام رضا(ع) در مدینه سپری شد. سال‌های کودکی آن حضرت با خلافت «منصور»، دومین خلیفه عباسی که پس از «سفاح» بنیانگذار خلافت در خاندان عباسی، به قدرت رسید، همراه بود. به هنگام مرگ منصور که در راه سفر حج اتفاق افتاد، حضرت امام رضا(ع) ۱۰ سال بیشتر نداشتند. با مرگ منصور، پسرش «مهدی» به خلافت رسید. سال‌های نوجوانی و آغاز جوانی حضرت رضا(ع) با خلافت مهدی همراه بود. مهدی در سال ۱۶۹ در گذشت. حضرت رضا(ع) در آن زمان ۲۱ سال داشتند و در کنار پدرشان حضرت امام موسی‌الکاظم(ع) در مدینه بودند.

پس از مهدی، پسرش، «هادی» و پس از خلافت یک ساله او، «هارون» به خلافت رسید.

در این سال‌ها، بخاطر نهضت فکری که از روزگار حضرت امام محمدباقر(ع) پنجمین امام شیعیان آغاز شده بود و در روزگار فرزندش حضرت امام جعفر صادق(ع) به اوج رسیده بود، شمار شیعیان در سرزمین‌های اسلامی بویژه در مدینه افزایش یافته و باعث نگرانی خلفا بود. آنها از هر تمهیدی استفاده می‌کردند تا بتوانند قدرت امامان شیعه را کاهش بدهند. در این میان هارون که روزگار حکومت او، روزگار اقتدار عباسیان بود، کوشید امام موسی‌الکاظم(ع) را از مدینه که مرکز تجمع و قدرت شیعیان بود، دور کند. او چندین بار به بهانه‌های مختلف امام(ع) را دستگیر کرده و به بغداد که مرکز حکومت عباسیان بود، آورد. در نبود حضرت امام موسی‌الکاظم(ع)، حضرت امام رضا(ع) عملاً رهبری جریان فکری شیعه را در دست داشتند.

آغاز امامت

نقل شده است که حضرت امام رضا(ع) در مسجد مدینه می‌نشستند و به رتق و فتق امور مسلمانان می‌پرداختند، در حالی که بیست و چند سال بیشتر نداشتند. دانش حضرت رضا(ع) سرآمد همه خاندان بوده است، چنانکه یکی از مشهورترین القاب ایشان، «عالم آل محمد(ع)» است.

از امام موسی بن جعفر(ع) هم روایت شده است که به فرزندان خود می‌فرمودند: «برادر تان، علی بن موسی، عالم آل محمد(ع) است، مسایل دین خود را از او بپرسید، آنچه به شما می‌گوید نگه دارید، زیرا من بارها از پدرم جعفر بن محمد(ع) شنیدم که می‌فرمود: عالم آل محمد(ص) در صلب توست، و ای کاش من او را دیدار می‌کردم و او با امیرالمؤمنین علی(ع) همنام است.»

سرانجام حضرت امام موسی‌الکاظم(ع) در زندان هارون به شهادت رسیدند و حضرت رضا(ع) در سن ۳۵ سالگی در شهر مدینه عهده‌دار مقام امامت شدند.

چهارشنبه
۸ آذر ۱۳۹۶
۱۰ ربیع‌الاول ۱۴۳۹
۲۹ نوامبر ۲۰۱۷
شمساره ۱۱۰

۴

واقعات

امام حسن عسکری(ع) از اطرافیان مأمون و دشمنان امام رضا(ع) آنها مدعی شدند از وقتی علی بن هارون را از ما گرفته است.

مأمون به حضرت پیشنهاد کرد قبول کردند. مأمون از زمان این نه دوشنبه، چرا که رسول خدا(ص) علی (ع) نیز با ایشان بود – و فرمود آن‌روز به بیابان برو و از خدا طلب آنان فرو می‌فرستد؛ و آنان را از آنچه مطلع نیستند، باخبر ساز تا آگاهی پروردگار بزرگت فزون گردد.

روز دوشنبه، حضرت به بیابان رایشان بر فراز منبر، خدا را سپاس پروردگار!! تو حق ما اهل بیت(ع) همان‌طور که تو امر کردی به ما ما امید بستند و انتظار احسان و نعم سودمند گسترده‌ای ببار که نه بارانشان پس از بازگشت آنان از باشد.

از حضرت امام حسن عسکری(ع) خدایی که محمد(ص) را به حق به را در هوا درهم تنیدند، آسمان غر حرکت کردند که گویی می‌خواوان رضا(ع) فرمودند: آرام باشید ای برای اهل فلان شهر است. آن علی‌بن موسی‌الرضا(ع) در هر کدام برای شما نیست. این برای اهل فاد آنگاه ابر یازدهم آمد. حضرت فر بزرگ برای شما فرستاده است. ش بخشی که بر شما داشته شک بروید، چرا که این ابر از بارش بر ش سکونتتان شوید. آنگاه آن باران خدای بزرگ است برایتان می‌آید. حضرت از منبر پایین آمد و مردم خودداری کرد تا اینکه مردم نزدیکه باران شدیدی باریدن گرفت و رود

سفر به خراسان

جمعه ۲۹ جمادی‌الآخر، حضرت رضا(ع) پس از سفری ۸ ماهه وارد شهر مرو، دارالخلافه مأمون شدند. کاروان حضرت در شهر مرو مورد استقبال مردم قرار گرفت. امام رضا(ع) بیرون از کاخ حکومتی در خانه‌ای ساده سکنی گزیدند و چنانکه شرط کرده بودند از دخالت در امور دولتی و عزل و نصب‌ها خودداری می‌کردند. دو ماه بعد، در هفتم رمضان ۲۰۱ قمری امام رضا(ع) در آیینی رسماً به عنوان ولیعهد معرفی شده، به نام ایشان خطبه خوانده و سکه، ضرب کردند.

مأمون که دانشمندان فراوانی را در مرو گردهم آورده بود، با برگزاری مجالس مناظره، بارها کوشید تا چهره علمی امام(ع) را مخدوش کند؛ تلاشی که هر بار به اعتبار علمی آن حضرت می‌افزود.

از اباصلت هروی نقل شده که گفت: «من از علی بن موسی‌الرضا(ع) دانشمندتر و عالم‌تر ندیده‌ام، و هیچ عالمی او را دیدار نکرد مگر اینکه همین را مانند من، شهادت داد.»

از «ابراهیم بن عباس صولی» نیز نقل شده است که گفت:« من ندیدم از امام رضا(ع) پرسشی بشود که او پاسخ آن را نداند و داناتر از او به آنچه تا زمانش بر روزگار گذشته است، ندیدم.»

در این میان، در مدت زمان کمتر از دو سال حضور امام رضا(ع) در شهر مرو، دو رخداد، علت تامه‌ای شد تا مأمون را در رسیدن به اهدافی که از پیشنهاد ولایتعهدی به امام رضا داشت، ناکام بگذارد. همین ناکامی‌ها چاره‌ای پیش روی مأمون نگذاشت جز آنکه به رسم پذرانش، امام معصوم(ع) را به شهادت برساند. «نماز باران» و «نماز عید فطر» آن دو واقعه بودند.

عید السیلام

داستان شهادت

اباصلت هروی داستان شهادت حضرت رضاع را این گونه نقل می کند: در توس خدمت حضرت رضاع بودم. فرمودند: ای اباصلت! داخل این قبه ای که قبر هارون است، برو و از چهار طرف آن کمی خاک بردار و بیاور. رفتم و خاکها را آوردم. امام خاکها را بوییدند و فرمودند: می خواهند مرا پشت سر هارون دفن کنند، ولی در آنجا سنگی ظاهر می شود که اگر همه کلنگ های خراسان را بیاورند، نمی توانند آن را بکنند. و این سخن را در مورد بالای سر و پایین پای هارون فرمودند.

بعد وقتی خاک پیش روی هارون یعنی طرف قبله هارون را بوییدند، فرمودند: این خاک، جایگاه قبر من است...

سپس فرمودند: ای اباصلت! من فردا نزد این مرد فاجر و تبهکار می روم. وقتی از نزد او خارج شدم، اگر سرم را با عبا بپوشانده بودم، دیگر با من حرف زن و بدان که مرا مسموم کرده است. فردا صبح، امام (ع) در محراب خود به انتظار نشستند. بعد از مدتی مأمون غلامش را فرستاد که امام (ع) را نزد او ببرد. امام به مجلس مأمون رفته و من هم دنبالش بودم. در جلوی او طبقی از خرما و انواع میوه بود. مأمون خوشه ای از انگور به دست داشت که تعدادی از آن را خورده و مقداری باقی مانده بود.

با دیدن امام (ع)، برخاست و او را در آغوش کشید و پیشانی ایشان را بوسید و کنار خود نشاند. سپس آن خوشه انگور را به امام (ع) تعارف کرد و گفت: من از این انگور بهتر ندیده ام. امام (ع) فرمودند: چه بسا انگورهای بهشتی بهتر باشد.

مأمون گفت: از این انگور میل کنید.

امام (ع) فرمودند: مرا معذور بدار.

مأمون گفت: هیچ چاره ای ندارید. مگر می خواهید ما را متهم کنید؟ نه. حتما بخورید. سپس خودش خوشه انگور را برداشت و از آن خورد و آن را به دست امام (ع) داد.

امام (ع) سه دانه از انگور خورده و بقیه اش را زمین گذاشته و برخاستند.

مأمون پرسید: کجا می روید؟

فرمودند: همان جا که مرا فرستادی.

سپس عبا پشان را به سر انداخته و به خانه آمده و به من فرمودند: در را ببند.

سپس در بستر افتادند...

من در وسط خانه محزون و ناراحت ایستاده بودم که ناگهان دیدم جوانی بسیار زیبا پیش رویم ایستاده که شبیه ترین فرد به حضرت رضاع است.

پرسیدم: از کجا داخل شدید؟ درها که بسته بود. فرمودند: آن کسی که مرا از مدینه تا اینجا آورد، از در بسته هم وارد کرد.

پرسیدم: شما کیستید؟

فرمودند: منم حجت خدا بر تو. ای اباصلت! من محمد بن علی الجواد هستم.

سپس به طرف پدر گرامی شان رفته و فرمودند: تو هم داخل شو!

تا چشم مبارک حضرت رضاع (ع) به فرزندشان افتاد، او را در آغوش کشیده و پیشانی اش را بوسیدند.

سپس آهسته گفت و گو کردند من چیزی نشنیدم. اسراری بین آن پدر و پسر گذشت تا زمانی که روح ملکوتی امام رضاع (ع) به عالم قدس پر کشید...

واقعۀ نماز عید فطر

نماز عید فطر، دیگر واقعه ای بود که مأمون را در نیت شومش برای شهادت حضرت رضاع (ع) مصمم کرد. او در روز عید فطر از امام (ع) خواست تا نماز عید را اقامه کند. امام (ع) فرمودند: شرط کرده بودم که در امور مملکتی دخالت نکنم و نماز عید و نماز جمعه از امور مملکتی است.

مأمون گفت: می خواهم امر ولایتعهدی شما در قلبها تثبیت شود. امام (ع) فرمودند: مرا عفو کن و دست از من بدار. من اگر نماز بخوانم، مانند جدم رسول خدا (ص) و پدرم امیرالمؤمنین علی (ع) برای نماز عید خارج می شوم!

مأمون گفت: هر طور که می خواهید، خارج شوید. سپس اعلام کرد که همه کارگزاران مملکتی و سایر مردم، صبح روز عید بر در خانه امام اجتماع کنند. صبح عید مردم در اطراف خانه حضرت و در مسیر اجتماع کرده و به انتظار نشسته بودند.

امام (ع) غسل کرده و لباسی سفید پوشیدند و عمامه ای سفید بر سر گذاشتند؛ عمامه ای از پنبه که یک طرف آن بر روی سینه مبارکش افشاده و طرف دیگرش بر شانه ایشان قرار گرفته بود. امام (ع) به همراهان و غلامان خود هم فرمودند به همین هیئت درآیند و دستور دادند پیشاپیش حضرتش حرکت کنند. سپس با پای برهنه از خانه بیرون آمده و راه مصلی را در پیش گرفتند. چون اندکی پیش رفتند، سر به آسمان بالا کرده و تکبیر گفتند. با تکبیر گفتن امام (ع)، همراهان حضرت نیز تکبیر گفتند.

لشکریان با مشاهده حالت حضرت، همگی از مرکبها پایین آمده و پابرنه شدند. امام (ع) تکبیر دیگری گفتند، همه با ایشان یک صدا شدند.

مأمون دگرگونی اوضاع را دریافت. فضل بن سهل به او گفت: اگر حضرت رضاع (ع) به همین نحو به مصلی برود، مردم شفته او شده و فتنه ای برپا خواهد شد. مأمون سراسیمه به امام (ع) پیغام داد که برگردید... امام به خانه بازگشتند و نماز در آن روز شکل نگرفت.

عید نماز عید فطر

پدرانش نقل کردند که برخی از (ع) درباره ایشان بدگویی کردند. موسی الرضا (ع) به اینجا آمده، خدا

که نماز باران بخوانند. امام رضاع (ع) باز پرسید. حضرت فرمودند: روز (ع) به خوابم آمدند - و امیرالمؤمنین بودند: منتظر روز دوشنبه باش. در ب باران کن. خدای بزرگ باران بر نه خدا نشانت می دهد و آنها از آن ی آنان به فضل تو و جایگاهت نزد

فته و مردم هم گرد آمده بودند. گفته و او را ستودند. آنگاه فرمودند: (ع) را بزرگ داشته ای، پس مردم توسل شدند، به فضل و رحمت تو بت تو را دارند، پس بر ایشان باران کند و نهم باشد و نه زبان بار. آغاز اینجا به منازل و محل سکونتشان

نقل شده که فرمودند: سوگند به پیامبری مبعوث کرد، بادهای ابرها ش کرد و برق زد. مردم به گونه ای هند خود را از باران دور کنند. امام مردم! این ابر برای شما نیست. این ابر گذشت. ۱۰ ابر آمد و گذشت و از آنها می فرمودند: آرام باشید. این دن شهر است.

مودند: ای مردم! این ابر را خدای شما هم خدای بزرگ را به خاطر ر کنید. برخیزید و به خانه هایتان ما خودداری می کند تا داخل محل خیری که شایسته کرم و عظمت

برانگه شدند. ابر همچنان از بارش ک منزل های خود رسیدند. سپس های خشک را پر آب کرد...

چهارشنبه
۸ آذر ۱۳۹۶
۱۰ ربیع الاول ۱۴۳۹
۲۹ نوامبر ۲۰۱۷
شماره ۱۱۰

نَهْیُ الْاِسْکَافِ

گام به گام تا گنبد طلا

همیشه وقتی می خواهیم به دیدن کسی برویم که برایمان مهم است و از جایگاه بالایی برخوردار است، به خودمان رسیدگی می کنیم و با بهترین حالت روحی و وضع ظاهری می رویم. زیارت امامان بزرگوار مان نیز آداب خاص خودش را دارد و در روایات و احادیث الگوی رفتاری خاصی را به ما یاد داده اند. در ادامه به آداب زیارت می پردازیم یا ما همراه شوید تا با هم الگوی رفتاری درست برای زیارت امام رضا (ع) را بر اساس روایات موجود بررسی کنیم.

غسل کنید

قبل از اینکه به حرم امام رضا (ع) بروید، حتماً تنی به آب بزنید و غسل کنید. غسل کردن، علاوه بر اینکه طهارت جسمی را دارد، باعث می شود در مکان مقدس حرم که معمولاً شلوغ است، بوی تن مان دیگران را نیز آزار ندهد و رعایت ادب کرده ایم. امام صادق (ع) درباره آیه «خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ» (هنگام عبادت در هر مسجد، زینت خود را همراه داشته باشید) فرمودند: مقصود، غسل هنگام زیارت و دیدار هر امام است.

خوشبو و خوشپوش باشید

از آداب زیارت است که زائر خود را خوشبو کند و لباس تمیز و پاک بپوشد و به دیدار امامش برود. حتی در برخی روایات گفته شده است، لباس نو بپوشد. امام صادق (ع) در جواب شخصی که آداب زیارت را از ایشان جویا می شد، فرمودند: هر وقت قصد زیارت کردی، بعد از غسل و پوشیدن لباس تمیز، خود را خوش بوی کن.

متواضعانه و باوقار راه بروید

صفوان جمال نقل می کند که با حضرت صادق (ع) همسفر بود، به کوفه که رسیدند، امام دستور داد تا مرکب را بخواباند و فرمود: اینجا قبر جدم امیرمؤمنان است. سپس حضرت غسل کرد، لباس دیگری پوشید، به طرفه تبه ای که قبر علی (ع) آنجا بود، راه افتاد و به صفوان فرمود: تو هم مثل من عمل کن. گام هایت را کوچک بردار، نگاهت را به طرف پایین بگیر، متواضعانه راه برو... سپس خودش با صفوان به طرف قبر حرکت کردند؛ در حالی که سبکینه و وقار بر آن دو حاکم بود و تسبیح و تقدیس و تهلیل می گفتند، تا به قبر شریف رسیدند.

الله اکبر بگویند

امام هادی (ع) هنگام آموختن زیارت جامعه کبیره به موسی بن عبدالله نخعی، پیش از بیان متن زیارتنامه به او فرمود: هر گاه وارد حرم شدی و قبر را دیدی، بایست و سی بار، الله اکبر بگو، سپس کمی جلو برو، در حالی که همراه با آرامش و وقار باشی، فاصله گام هایت را کوتاه کن، بایست، باز هم سی بار تکبیر بگو، سپس نزدیک قبر برو، چهل بار تکبیر بگو، سپس بگو: «السلام علیکم یا اهل بیت النبوة».

ادب حکم می کند که وقتی می خواهیم وارد خانه کسی شویم، اجازه ورود بگیریم. خواندن «اذن دخول» هنگام زیارت، یکی دیگر از آداب است. با خواندن اذن دخول ادای احترام به امام می کنیم و دلمان را برای زیارت آماده می کنیم. از آیت الله بهجت درباره اذن دخول نقل است که: «هنگامی که از حضرت رضا (ع) اذن دخول می طلبید، به قلبتان مراجعه کنید و ببینید آیا تحولی در آن به وجود آمده و تغییر یافته است یا نه؟ اگر تغییر حال در شما بود، حضرت (ع) به شما اجازه داده است...»

برای ورود تان به حرم از امام اجازه بگیرید

وداع کنید

همیشه وقتی می خواهیم از کسی که برای دیدارش رفته ایم جدا شویم، بر می گردیم و خدا حافظی می کنیم. ادب، اقتضا می کند بعد از تمام شدن زیارت مان برای خدا حافظی به سمت امام برگردیم. تشکر کنیم و آرزوی خود را برای بازگشت دوباره اعلام کنیم و از خدا بخواهیم. از خواسته های زائر هنگام وداع، این است که آخرین زیارت نباشد و دوباره برگردد؛ مثلاً در زیارت وداع قبر حضرت رسول و ائمه دیگر آمده است: «اللهم لا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي لِزِيَارَةِ قَبْرِ نَبِيِّكَ...» یا «لا تَجْعَلْهُ آخِرَ تَسْلِيمِي عَلَيْكَ» یا «تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَةِ قَبْرِكَ وَأَتْيَانِ مَشَاهِدِكَ» و... که همه حاکی از این درخواست است که آخرین نوبت زیارت نباشد، باز هم قسمت شود، آخرین سلام نباشد.

نسبت به قبر ادب باشید

در حالات حضرت رضا (ع) آمده است که وقتی می خواست از قبر حضرت رسول (ص) وداع کند و برای اعمال عمره به مکه رود، کنار قبر پیامبر آمد، در طرف بالای سر ایستاد، مشغول نماز شد، سپس شانه چپ را به قبر چسباند و در نزدیک یکی از ستون ها چند رکعت نماز خواند. شهید ثانی می گویند: زائر در حال زیارت، رو به مزار و پشت به قبله بایستد، با حالت دعا تضرع کند و سمت چپ صورت را بر قبر بگذارد، دعا کند و از خدا حاجت بطلبد و به صاحب قبر توسل جوید. تا خدا حاجتش را برآورده و او را مشمول شفاعت گرداند و در دعا اصرار و مبالغه کند، آن گاه به طرف بالای سر برود و رو به قبله دعا بخواند.

فاز بخواهید و دعا کنید

حضرت هادی (ع) من باب زیارت امام رضا (علیه السلام) می فرمایند: «هر کس به درگاه خدا حاجتی دارد، قبر جدم حضرت رضا (ع) را در طوس زیارت کند؛ در حالی که غسل کرده باشد، بالای سر آن حضرت دو رکعت نماز بخواند و در قنوت نمازش حاجتش را از خدا بخواهد، خداوند اجابت می کند، تا وقتی که خواسته اش گناه یا قطع رحم (تفرین به خویشاوندان) نباشد.»

زیارت جامعه کبیره بخوانید

اگر بخواهیم با امام، زبیا سخن بگوییم، بهتر است زیارت نامه بخوانیم، زیارت نامه مخصوص امام رضا با زیارت امین الله و بالاخص زیارت جامعه کبیره که در روایات فراوانی به آن اشاره شده است. امام هادی (ع) نیز به موسی بن عبدالله نخعی - که از آن حضرت، زیارتی کامل و جامع برای هر یک از ائمه درخواست کرد و حضرت هم زیارت جامعه کبیره را به او آموخت - قبل از بیان متن زیارت فرمود: هر گاه به آستان مرقدان حضرت رسیدی، بایست در حالی که با غسل هستی، شهادتین را بگو و اذن دخول بخوان...

حوالتان باشد، امام حضور دارد

ادب حضور مرکز ثقل آداب زیارت است، اگر تمام آداب زیارت را رعایت کنیم و حواسمان نباشد در محضر امام هستیم، بی فایده است. حضرت آیت الله خامنه ای در بیان تائشان در دیدار جمعی از پاسداران درباره ادب حضور می فرمایند: «شرط اول این است که با حضرت «ملاقات» کنید؛ یعنی رفتن حرم و آمدن، صرف رفتن به یک مکان و بیرون آمدن نباشد؛ آن جا یک موجودی و یک روح والایی حضور دارد؛ به این حضور توجه کنید»

مسجدی با ۱۵ قرن خاطره

از روزی که پیامبر اسلام(ص) اولین سنگ بنای مسجدالنبی را در نخستین روزهای هجرتشان به مدینه، به زمین گذاشتند تا مسجدی که امروز مرقد مطهر ایشان را نیز در برگرفته است، ۱۵ قرن می‌گذرد.

✿ مسجد النبی چگونه ساخته شد؟

پیامبر(ص) در نخستین روز ورود به مدینه یا همان یثرب، به ساختن مسجدی پرداخت که نخستین تجربه جمعی اعراب در معماری بود. صحابه؛ اعم از مهاجر و انصار و حتی شخص پیامبر(ص) و حتی زنان در ساختن آن دخیل و سهمیه بودند. چون این مکان برای همه بنا می‌شد، باید در ساختن آن نیز همه شریک می‌شدند.

حضرت محمد(ص) در حقیقت طراح مسجد و به عبارتی ناظر و همکار در معماری آن محسوب می‌شوند؛ زیرا ایشان با دستان مبارک خود، خطی بر روی زمین به صورت مستطیل کشیدند و حد مسجد را تعیین کردند. با یک نیزه و یک خط، به تقسیم زمین به مکانی برای زندگی و فضایی برای نیایش پرداختند؛ به تعبیری، زندگی مادی و معنوی را با هم توأم کردند و دین و دنیا را با هم مرتبط کرده و مرکزیتی مقدس برای برپایی و شکل‌گیری شهری اسلامی و مذهبی فراهم ساختند.

طول مسجد ۷۰ ذرع، معادل ۳۵ متر و عرض آن ۶۰ ذرع، معادل ۳۰ متر بود که مساحت کل مسجد برابر با ۱۰۵۰ مترمربع می‌شد. (هر ذرع، برابر با ۱۰۴ سانتی‌متر است.)

آنها پایه‌ها و پی دیوارها را از سنگ قرار دادند و دیوارها را از لَبن یا همان خشت خام غیرقابل احتراق برپا ساختند. پی دیوارهای مسجد به عمق سه ذرع، با سنگ پر شد و دیوار نیز با پهنای ۷۵ سانتی‌متر بنا شد.

در انجام این کارها، رسول الله، نیز همراه مهاجران و انصار مشغول ساختن مسجد شدند و خشت و سنگ را منتقل و تا کنار دیوارها می‌آوردند.

✿ تنها دری که به مسجد باز می‌شد...

مسجد در آن ایام سه در داشته است؛ دری در جهت دیوار جنوبی مسجد، در دیگری موسوم به باب عاتکه در شمال دیوار غربی که به باب الرحمه مشهور است و در سوم همان باب جبرئیل فعلی است که میانه دیوار شرقی مسجد قرار داشته است. یکی از بناهایی که همزمان با ساختن مسجد احداث شد، دو حجره یا به تعبیر امروزی خانه در دیواره شرقی مسجد

بود، این دو حجره برای سکونت رسول خدا(ص) ساخته شده بود، بعدها بر تعداد این حجره‌ها افزوده شد. اصحاب دیگر نیز هر کدام که توانایی داشتند، حجره‌ای در کنار مسجد ساختند که درهای آن به مسجد باز می‌شد و در وقت نماز از همان درها وارد مسجد می‌شدند، اما در سال سوم دستور داده شد تا تمام این درها به جز در خانه حضرت زهرا(س) بسته شود.

✿ توسعه حرم در زمان رسول الله(ص)

بنای مسجد النبی همچنان ترکیب و شکل اولیه خود را تا سال هفتم هجری حفظ کرد و تغییراتی در آن ایجاد نشد، اما در سال هفتم هجری پس از آنکه مسلمانان از فتح قلعه خیبر به سوی مدینه آمدند، ضرورت توسعه مسجدالنبی به خاطر افزایش روز افزون جمعیت مسلمانان، مد نظر نبی مکرم اسلام (ص) و اصحاب حضرت قرار گرفت. امام صادق(ع) در کتاب اخبار دارالهمره نقل می‌کنند: پیامبر(ص) مسجد را از طول و عرض به نحوی توسعه داد که به صورت مربع ۱۰۰ در ۱۰۰ ذرعی درآمد؛ به عبارتی مسجد در این توسعه تقریباً ۱۴۲۵مترمربع می‌شود و با این حساب مساحت کلی مسجد پس از اولین توسعه در زمان حضرت پیامبر(ص) به حدود ۲۴۷۵ متر رسید.

در این توسعه شکل مسجد به صورت مربع درآمد، قبله مسجد نیز از سال دوم هجری از شمال که بیت المقدس بود، به سمت جنوب که مکه بود، تغییر کرد.

✿ ستون‌هایی که هر کدام دنیایی خاطره است

در زمان پیامبر اکرم(ص) سقف مسجد بر ستون‌هایی قرار داشت که علاوه بر نگهداری سقف، مورد استفاده رسول خدا(ص) و اصحاب آن حضرت بود، از ستون‌های هشتگانه زمان آن حضرت خاطرات ویژه‌ای باقی مانده که موجب تقدس آن شده است. هر بار که مسجد بازسازی می‌شد محل این ستون‌ها تغییر نمی‌کرد، جز این‌که ستون‌های قدیمی جای خود را به ستون‌های جدید می‌داد. طبیعی است با توسعه مسجد ستون‌های جدید نیز بر آن افزوده می‌شد؛ به طوری‌که اکنون نزدیک به ۲۱۰۴ ستون در مسجد وجود دارد. ستون‌هایی که در محل قدیمی مسجد، در قسمت جنوبی آن قرار داشته اکنون با رنگ سفید از بقیه ستون‌ها مشخص شده است.

ستون «توبه» که در آن محل، توبه ابولبابه پذیرش شد، ستون «وفود» که برای ملاقات قبایل با رسول الله(ص) بود، ستون «سریر» که محل استراحت پیامبر(ص) بود؛ ستون «مهاجرین» که مهاجران در کنار آن نماز می‌خواندند، ستون «تهجد» که محل خواندن نماز شب حضرت بود، ستون «مرَبَّةُ القبر» «مخلقه»، «صفه» و «مقام جبرئیل» از جمله ستون‌های اصلی مسجد در زمان رسول الله(ص) بود.

✿ توسعه به قیمت تخریب کوچه بنی‌هاشم

اکنون با طرح توسعه حرم، مسجد النبی بسیار گسترده شده است. افزودن رواق‌های وسیع در سه قسمت شرقی، غربی و شمالی حرم، همچنین محوطه بزرگ چهار طرف مسجد النبی برای نشستن و نماز خواندن به قیمت تخریب منطقه وسیعی از بافت قدیمی شهر، خانه‌ها و مغازه‌های اطراف حرم انجام گرفته است. آنچه روزی به نام محله بنی‌هاشم و کوچه بنی هاشم معروف بود و حد فاصل مسجد تا بقیع را تشکیل می‌داد و یک دنیا خاطره در خود داشت و احساس‌ها را بر می‌انگیخت، اینک وجود خارجی ندارد و همه جزو مسجد شده است.

با توسعه مسجد النبی طی سال‌های اخیر حدود یک میلیون نمازگزار می‌توانند در آن واحد در

داخل و پشت بام مسجد و همچنین محوطه‌های بیرونی نماز بخوانند. اکنون مسجدالنبی ۲۷ صحن دارد. این توسعه بزرگ بر ستون‌های بلندمر تبه مسجد استوار است که همگی آنها با سنگ مرمرین سفید تزیین شده، به طوری‌که هر ستون به وسیله ۱۲ قطعه روکش سنگی که به طور ماهرانه‌ای نصب گردیده، پوشیده شده و در نصب این روکش‌ها آن‌قدر ظرافت بکار رفته که در دید اول یکپارچگی آنها را نشان می‌دهند، برای این نامسازی حدود ۱۷ هزار تُن سنگ مرمر مشهور کراره به کار رفته است.

اکنون تعداد ۲۷ گنبد تاشوی متحرک برای حفظ برودت هوای داخل مسجد، تهویه و نیز استفاده از نور طبیعی در هنگام ضرورت کار گذاشته شده که وزن هر کدام از آنها ۸۰ تن است؛ از نکات جالب این گنبد‌ها این است که باز یا بستن آن با وجود سنگینی زیاد فقط یک دقیقه طول می‌کشد، این در حالی است که اگر این باز و بسته شدن به صورت دستی انجام می‌گرفت برای هر باز یا بستن آن حداقل نیم ساعت زمان لازم است. یکی دیگر از فعالیت‌هایی که در طرح توسعه مسجد النبی طی این چند سال انجام شد، نصب ۲۵۰ چتر بزرگ بر روی ستون‌های موجود در محوطه‌های بیرونی مسجد است که پس از باز شدن این چترها، فضایی به مساحت ۱۴۳ هزار مترمربع از محوطه‌های اطراف مسجدالنبی را در چهار جهت آن می‌پوشاند.

این چترها به طور اختصاصی برای استفاده در مسجدالنبی ساخته شده و در ساخت آنها آخرین تکنولوژی روز به کار رفته است.

چه شخصی؟

بانویی که با کفن بهشتی به دیار حق شتافت

حضرت خدیجه بزرگ‌بانوی اسلام در سال ۶۸ پیش از هجرت متولد شد. پدر ایشان خُوَیَیْد بن اسد و مادرشان فاطمه دختر زانده بود. ازدواج مبارک حضرت خدیجه(س) با وجود مبارک و نازنین حضرت محمد(ص) هنگامی بود که ۲۵ سال از عمر شریف پیامبر(ص) و چهل سال از عمر حضرت خدیجه (س) می‌گذشت.

حضرت خدیجه(س) در دوران جوانی با تشکیل کاروان‌های تجاری به کسب درآمد می‌پرداخت.

✿ بانوی بانوان قریش

تاریخ‌نگاران، بارها از این بانوی بزرگوار با عناوینی همچون «بانوی دوراندیش و خردمند» یا «بانوی عاقل» یاد کرده‌اند. حضرت خدیجه(س) یکی از ثروتمندترین افراد مکه بود، ولی هرگز از یاری فقیران روی برگرداند و خانه‌اش همواره کعبه آمال مردم بینوا و پناهگاه نیازمندان بود. لقب «بانوی بانوان قریش» که در آن زمان به وی داده شده نشان دهنده جایگاه حضرت خدیجه کبری(س) در میان مردم است. آن حضرت نخستین زنی بود که به پیامبری حضرت محمد(ص) ایمان آورد و اولین بانویی بود که همراه امام علی(ع) با پیامبر به نماز ایستاد و پیشانی بندگی بر خاک سایید.

✿ بهترین بانوان بهشتی

سجایای اخلاقی حضرت خدیجه چنان زیاد است که قلم از بیان آن ناتوان است. پیامبر اکرم (ص) می‌فرمایند: «افضل نساء اهل الجنة خدیجه بنت خویلد و فاطمه بنت محمد و مریم بنت عمران و آسیه بنت مزاحم»

در تاریخ می‌خوانیم: حضرت محمد(ص) هر وقت از تکذیب قریش و اذیت‌های آنها محزون و آزرده می‌شدند، هیچ چیز آن حضرت را سرور نمی‌کرد مگر یاد خدیجه و هرگاه آن حضرت را می‌دیدند مسرور می‌شدند.

این بانوی بزرگ در حدود ۲۵ سال زندگی مشترک با پیامبر گرامی اسلام(ص)، خدمات بسیاری برای آن بزرگوار و دین اسلام انجام داد. حمایت‌های مالی، روحی و عاطفی از حضرت محمد(ص)، تصدیق و تأیید پیامبر در روزگاری که هیچ کسی آن حضرت را تأیید نمی‌کرد و یاری ایشان در برابر آزار مشرکان، گوشه‌هایی از این خدمات ارزشمند است.

حضرت خدیجه(س) پس از ازدواج با پیامبر(ص)، دارایی‌اش را به ایشان بخشید تا آن را هرگونه که می‌خواهند صرف کنند. رسول گرامی اسلام(ص) در این زمینه می‌فرمایند: «هیچ ثروتی به اندازه ثروت خدیجه(س) برای من سودمند نبود.»

فضیلت‌های حضرت خدیجه(س)، مقامی است در بهشت که از سوی خداوند به ایشان وعده داده شده است. پیامبراکرم(ص) نیز بارها این مسئله را به خدیجه(س) بشارت می‌دادند و می‌فرمودند: «در بهشت، خانه‌ای داری که در آن رنج و سختی نمی‌بینی»

سرانجام حضرت خدیجه(س) در سن ۶۵ سالگی در ماه مبارک رمضان سال دهم بعثت در خارج از شعب ابوطالب جان به جان آفرین تسلیم کرد. پیامبر اکرم(ص) شخصاً حضرت خدیجه(س) را غسل دادند و زمانی که خواستند با عبای خویش ایشان را کفن کنند، جبرئیل نازل شد و عرض کرد که یا رسول الله، خداوند به تو سلام می‌رساند و می‌فرماید: ایشان اموالش را در راه ما صرف کرد و ما سزاوارتریم که کفنش را به عهده بگیریم.

جبرئیل از طرف خداوند، تنها برای حضرت خدیجه(س) کفن بهشتی آورد و پیامبر(ص) ایشان را، هم با عبای خود و هم با کفن بهشتی، کفن کردند، سپس نماز خواندند و در قبر وارد شدند و بدن این بانوی عزیز را در قبر دفن کردند.

در قرن هشتم آرامگاه حضرت خدیجه(س) با گنبدی مرتفع ساخته شد و تا سال ۹۵۰ که سلطان سلیمان قانونی، پادشاه عثمانی، آن را به شیوه مقابر مصری تجدید بنا کرد و گنبد بلندی بر آن ساخت، تخریب نشده بود.

فراوانی در قرن سیزدهم از ضریح چوبی که با پارچه مخمل گل‌بختون دوزی شده پوشیده شده بود، و نیز از وجود متولی و خادم و زیارت‌نامه خوان این بقعه خبر داده است. تا اینکه وهابیون در سال ۱۳۴۳ هجری گنبد‌های قبر حضرت خدیجه(س) را در مکه با خاک یکسان کردند.

چهارشنبه
۸ آذر ۱۳۹۶
۱۰ ربیع‌الاول ۱۳۳۹
۲۹ نوامبر ۲۰۱۷
شمس‌آره ۱۱۰

ما فرستادگان رضاییم

او امام ماست، زندگی او برای ما درس است، از زندگی او باید درس بگیریم؛ زندگی او برای ما یک پیامی دارد، آن پیام چیست؟ من آن پیام را بدانید پیام زندگی پرماجرا علی بن موسی الرضا (ع) به ما عبارت است از مبارزه دائمی خستگی ناپذیر.

بیانات مقام معظم رهبری
در جمع مردم مشهد
در آستان قدس رضوی
۱۳۶۳/۹/۳

چهارشنبه
۸ آذر ۱۳۹۶
۱۰ ربیع الاول ۱۴۳۹
۲۹ نوامبر ۲۰۱۷
شماره ۱۱۰

فکر

مؤسسه فرهنگی قدس
مدیر مسئول و سردبیر: ایمان شمسایی
دفتر مرکزی: مشهد، بلوار سجاد، نبش سجاد ۱
تلفن: (۰۵۱) ۳۷۶۵۰۱۱ (خط ۹)
پستالک: ۳۰۰۳۷۳۷۸

ویژه برنامه سخنرانی و بیان معارف دینی رواق امام خمینی (ره)

سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین سیدمرتضی حسینی
با موضوع: جایگاه امامت در اسلام
چهارشنبه و پنج شنبه - ساعت ۱۰:۳۰

سخنرانی: حجت الاسلام والمسلمین مهدی شریعتی تبار
با موضوع: وظایف شیعیان در عصر غیبت
چهارشنبه تا جمعه - ساعت ۱۸:۳۰

قرائت دعا و زیارت

زیارت جامعه کبیره / ساعت ۱۸:۳۰

دعای کمیل / پنج شنبه - ساعت ۱۸:۳۰

دعای ندبه / جمعه - اول طلوع آفتاب

زیارت آل یس / جمعه - ساعت ۱۸:۱۵

قرائت زیارت امین الله همه روزه بعد از نمازهای یومیه

اقامه نماز جماعت دوم همه روزه ۲۰ دقیقه بعد از اذان صبح
در رواق دارالمرحومه

سخنرانی و بیان احکام و معارف دینی ویژه خواهران همه روزه قبل از نماز ظهر و عصر رواق های حضرت زهرا (س)، دارالحکمه و حضرت معصومه (س)

مرکز مشاوره حرم مطهر رضوی

ارائه خدمات رایگان مشاوره فردی در حوزه های خانوادگی، تربیتی و بالینی

ویژه عموم زائران در مرکز مشاوره حرم مطهر رضوی

همه روزه به جز ایام تعطیل - ساعت ۸ تا ۱۹

هدیه های متبرک از بهشت زمینی

یکی از توصیه هایی که در منابع روایی و دینی ما به آن تأکید شده، آن است که وقتی به سفر می روید برای دوستان و آشنایان هدیه ای به عنوان سوغات ببرید.

اگر این فرصت برای شما پیش آمده تا به مشهد سفر کنید و به زیارت حضرت رضا (ع) مشرف شوید، چه بهتر است که این هدیه و سوغات رنگ و بویی امام رضایی داشته باشد تا هر بار با دیدن آن یاد و خاطره این سفر معنوی برای شما و دیگران زنده شود.

چهارمین پیشنهاد ما برای هدیه برای دوستان و اقوام، کاشی های متبرک و قدیمی حرم مطهر امام رضا (ع) است که سالیان دراز بر در و دیوار حرم نصب بوده و اکنون با عنوان «قطعه ای از بهشت» به فروش می رسد.

این تابلوهای متبرک علاوه بر اینکه یاد و خاطره شیرین و معنوی زیارت را در ذهن افراد دهنده نگه می دارد، یک هدیه معنوی و متبرک از صحن و سرای حضرت است.

شرکت کاشی سنتی قدس رضوی در عملیات نوسازی و بازسازی نماهای حریم حرم مطهر رضوی، قطعات نماهای کاشی کاری شده و معرق کاری های قدیمی سطح اماکن متبرک را جهت تبرک و تیمن، در قاب هایی به نام «قطعه ای از بهشت» تولید و جهت استفاده علاقه مندان به آثار هنری و سنتی تولید کرده که بنا به آمار دریافتی سالیانه حدود ۲۴ هزار عدد قاب «قطعه ای از بهشت» و دیگر محصولات مسابقه در ابعاد و اندازه های مختلف در این شرکت تولید می شود.

علاقه مندان برای خرید این محصولات می توانند با شماره تلفن فروشگاه محصولات فرهنگی و هنری رضوی به شماره ۰۵۱-۳۲۲۵۰۲۰۴ تماس و محصول مورد نظر را انتخاب نمایند تا برای آنها ارسال شود.

قصه زندگی حضرت محمد

قصه زندگی پیامبر اسلام (ص) با نزول آیه قرآن شکل می گیرد؛ با هر آیه در طول سال های وحی، قرآن به حالات، شخصیت و حوادثی که بر پیامبر (ص) می گذشته، اشاره های ضمنی یا مستقیم دارد که این، خود، سرخه هایی برای یافتن وقایع دوران زندگی حضرت محمد (ص) و روش او به دست می دهد.

انتشارات آستان قدس رضوی (به نشر) جدیدترین کتاب مجموعه ۱۴ جلدی «پیامبر» را با محوریت داستان زندگی حضرت محمد (ص) در دوران کلان سالی برای نخستین بار منتشر و روانه بازار کرده است.

نقی سلیمانی نویسنده مجموعه «پیامبر» در سیزدهمین کتاب آن، داستان دوران کلان سالی حضرت محمد (ص) را روایت می کند که این کتاب در قالب ۲۲۴ صفحه رنگی مصور با شمارگان ۲۰۰۰ نسخه در قطع وزیری کوتاه توسط به نشر منتشر شده و با قیمت ۲۰۰ هزار ریال در دسترس علاقه مندان قرار گرفته است.

سیزدهمین کتاب مجموعه پیامبر در ادامه کتاب های قبلی این مجموعه است که به روایت داستان زندگی خاتم الانبیاء (ص) در دوره های مختلف شامل پیش از تولد، کودکی، نوجوانی، جوانی، بزرگسالی، میان سالی و کلان سالی می پردازد؛ همچنین آخرین جلد این مجموعه هم که ادامه داستان کلان سالی پیامبر (ص) را روایت می کند، توسط به نشر منتشر خواهد شد.

به نشر این مجموعه رمان بلند را که بر اساس قرآن و با استفاده از نهج البلاغه و کتاب ها و روایت های معتبر نگاشته شده، در قالب کتاب های پراونه برای گروه سنی کودک و نوجوان منتشر کرده است. مجموعه رمان «پیامبر» تاکنون موفق به دریافت لوح زرین و دیپلم افتخار از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در سال ۸۹، برنده جشنواره قصه های قرآنی در بخش رمان، برگزیده کتاب سال شهید غنی پور و برنده بهترین کتاب در جشنواره کتاب سال مجله سلام بچه ها در سال ۸۹ شده است.